

এদিটোরিয়ল

oT\IE mEwB
TAWM, TjIT, [lwDJM 10, 2015
39 Kq vog, 030 Kq akqi
হুইয়েন লানপাউ
<i>ইম্ফাল, ইরাই, এপ্ৰিল ১০, ২০১৫</i>
৩৯ শুবা চ্চী, ০৩০ শুবা মশীং

Kf jgG zLEr jKgi xg [_q mZde S0i oT vq aWA KlAWA F0dT

a egwixg S Trxg vBq mm0E Tfgd fWA [0Tjgg S TjAqE sPIMr Kf jgG zLEr jKgie tge [TrIEfgWT fjjq ae-aKgI, Z-vd \0MmgqKgIe Fliejgg [_q [KjafAKimdmI! mARAKgr e0ia-e0iaxg aqKgI oLEXGmdwx m0Tee f0ZE f0ZEg aWA s\rxg aq[0T s\le ae akgi, Z-vd s\ sWGmdfe mm0E Tfgd fqr WAWA mfgxg [_qmjg! aegwv mZdsdatsrxg S TjAqE sFIM aeir fIAwI jg ajsIG oTre wG\0EWA [a FAqx mTee mAWIM Kwj ajsIGfK wG\0EWA [amjI! fKliead oTjgr mAWIM kJw ajsIG wBg vGfeg wG\0Eg oGGeqr vGF0d vGKgExg SJv oIe fgiqxaqFd f meeqxg aWArr aq\Ae vGw wAerI! aegwixg vgi-aE Sdfe aWA s\rxg mdmqg aq [0Te Ta TqIMkgI \Be ewg [Zi s\ve aegG F0df jdz [Zeq [Vdfx mdfE TS0mr eGfjZ mqd f Fq wG0mS s\ \0Eeq oIGeqr WAWA m fgr xg S0imAqq [arg mAGqgx vgr Tr WAcqEqrxg wmgKs eagG Srgixg _Zieg, BSGeq wBg \Bj! s\jxAq sERR wG\ v vTSTqrxg \liora F\0i s\ F0dw Bjg! aegwixg sleiK [0Tjg wgd Sjq TAWM Kojae aixg S TjAqE sFIM aeI [aki [s0Tqr S0imAqqKgI egfj x mAGqgx afTr WAcqEq oTqKg Kd\ \0Tjrq F\0d oTqKg agwA Srgiade \T! fqr WAWA mfgxg [_q a\0dejq! mm0EgqKgixgrad [SEeq fKqM [a [0Tfdw jQ Fqd wTSGw oTqKg mZdwKgi xg Fr ieg! afi ve FAegij [ae Koja [Kqgx aWA s\r ag\Ae S0ioT ve vGF0d-vGKgE fieg KlAmqg S0imAqqKgir wG-v Fjx \0Eg s\ Fliejg! wAeAdKgx aFdF rSEkGixg ed \IGf TmpxIM [0Tq a\0ir wdF0d vBF0doEre rSE av av TEF0jdwK Fliejg!

ষ্ট্ৰি ভেন্দৰশিংগী অৱাৰা

লৈঙাক্ৰা খোঙহাই চাবা মফম শেমফম থোকই

মণিপুৰগী ঝাইদৰ্গী চাউবা ললোন ঈতিক তৌফম ওইৰিবা ঝাইৱস্তুদ কৈথেলদা ষ্ট্ৰিট ভেন্দৰশিংনি হায়না আইদেফটিকই তৌৰবা মনা-মশীং, ঙা-চাক য়োল্লিবশিনা হোংনৱিৰা অৱাৰা অসি মতম শাংলক্ৰে। লমদম’সিদা নোংমা-নোংমগী মীশিং হেনাগৎলকপগা লোয়ানবা তোঙানা তোঙানবা মফম কয়াদল্লী মীওই কয়ানা মনা মশীং, ঙা-চাক কয়া পৃথৎলক্ৰুনা ললোন ঈতিক– তৌবদা থম্ফম লৈতবগী অৱাৰা লৈরি। মণিপুৰ লৈঙাক্ৰী মায়েকদৰ্গী ঝাইৱস্তুদ কৈথেল মনুংদা টেম্পৱৱি মাৰ্কেট হায়দুনা পোৎয়োনফম অমা থলুগা লোয়ানবা লম্ফেল সুপৰ মাৰ্কেটতসু পোৎয়োনফম অমা লৈরে। তশেনমমক হায়ৱদদা লম্ফেল সুপৰ মাৰ্কেট ফা ওপা চৎতুনা পোৎ য়োৱাবা হোংনবদা চংথোক চংশিনদী খৱচ হেয়া তিব্ৰবী মথক্তা পোৎ লেননবৰ্গীদমক মফমদুদা মীয়াম্মা চৎপা পান্নদে। মণিপুৰ্গী চিং-মান খাক্তা মফম কয়াদল্লী লাক্ৰিবা মৰু ওইনা ইমা-ইবেলশিং, যাওনা নুপী-অঙা কয়ানা নুমিং থোাক্ৰিঙ অন্তৰবা অযুক্তী লাক্ৰুনা ইষ্ট্ৰোলদা নঙেগা লৌবুতা থাবা পোৎলম কয়া য়োৱাবা হোংনবনা ফম্ফম লৈতবদনী খোঙলম্বী অমদি লম্বীগী চাটইদা ফমজিনবদনী পুলিসকা নুমিং খুদিংগী ৰা ঙাবনবা, উৎখনবা ফাওবা য়াওরি। কৱিগুস্তা কান্দি পোৎ-চে চাইখাইবদনী য়েংহেনবা যৌওং কয়া থোকপা উরি। মণিপুৰব্গী কোনংসু ওইৰিবা পীকস্তৰা ইম্ফাল সহৰ মনুংগী ঝাইৱস্তুদ কৈথেল মনুং অমসুং অকেয়াদব লৈৰিবা খোঙলম্বীশিং নঙেগ্ৰা লম্বীগী মতাইদা ফমজিৰা হায়বসি সুকয়া যাৱেইদবা যৌওংনি হায়বসি মীপুম খুদিংমক্ৰা য়াই। অদুবু ফম্ফম লৈতবগী অৱাৰা মায়োক্ৰিৰা ললোনবৰ্গীদমক অলম্বা অলম্বা যৌশিল অমা ওইথোকপা য়াবা থবক পায়খংপা হায়বসি লৈঙাকৰ্পশিংগী যৌদাননি। মতং চানা থল্মিংবা অমনা, সহৰ অসিগী মফম কয়াদা মীয়াম্মা খোঙহাই চানা চংথোক-চংশিন তৌবচা শেলিৰা খোঙলম্বীশিংদা পোৎ-চে থাৱগা য়োনবা কয়া থেংনৱি। পুম্মকসিগী মথক্তা দুকানশিংগী নাক-য়েংতা ইল্লিগেল ওইবা ম ওমদা পাকথোক চাওথোকহস্তুদা দুকান মচা মচা ইহ্‌ৱৰকপসু থেংনৱি। সহৰ অসিগী মনুংদা চপ চাবা ৰুলগী মথা পোন্না দুকান ফম্মা নঙেগ্ৰা পোৎলম কয়া য়োনবগী থবক্ৰা মৰী লেনবা মেনেজমেণ্ট অসি ম ওং তাবদা উরি। হিৱম’সিদসু লৈঙাক্ৰা মীংয়েং চঙক্ষম থোকই। মথা তাৱকপা ওইনা, ষ্ট্ৰিট ভেন্দৰশিংনা য়োমা-উপসি তৌদুনা নোংজু-নুংশা মৱক্তা পোৎ-চে য়োৱাবা হোংনৱিৰা অসি কৃপ্পা য়েংশিনবলা পুৰ্জিৎ নুশিনিংঙাইনি। নোংজু থাগী মতাদা অখাক-অৰাও অমসু লেনা য়াওনা নোং চুবুৰুপা মতমদা চঙজফম লৈতবগী খম থেৰবা অৱাৰা মায়োক্ৰি। অমৰোমদা কয়াদা থাৰি মতমোনা অয়াকপা নুংশাগী মেশা মৱক্তা মিচ ময়াদা নপুনা ফল্গপা পোৎ য়োৱাবা হোংনৱিৰা কয়া অসি য়েংদুনা লৈবা হায়বসি তৌহৈদবা যৌওংনি। মণিপুৰব্গী তোঙান-তোঙানবা ফুকপশিংগী মীওই লিশিং কয়ানা খুন্দা লৈতাদুনা লৈৰিবা ইম্ফালগী মনুংদা মনা-মশিং থাবা অমদি ঙানচিৰা য়োকপা অসি য়াম্মা তাঙনা থোকই। খুস্ত অমদি অথাল্লা মফমশিদৰ্গী লাক্ৰপা ললোনবীশিংগীদমক খোঙহাই চাবা মফম শেমগনি হায়বগী অথৰবা যৌশিল অমম্বী মখাদা ত্ৰেন্সিসনা হায় স্কুল কলেঙ্গ তৌখিৰা হৌৱৰুপা শৱ পোন্নাং ফংবদগী তুম্বীয়া লৈশিনেং। মণিপুৰখক্ৰী ৰাফম নঙতনা লৈবক অসিগী মফম কয়াদা ষ্ট্ৰিট ভেন্দৰশিংগী ৰাথোক লৈরি। মসিগীদমক চুববা লো শেমদনা মথোয়গী হক ফংহলবা হোংনবা কয়াসু লৈরি। মণিপুৰদসু ষ্ট্ৰিট ভেন্দৰশিংগীদমক পান্নোম তিৰীবা উস্তে। অদুবু মতম মতগনী ওইনা হৌৱৰুপা নোংহৌগুম ঈৱাং অমুক শাগৎলকপা, তুম্বীয়া অমুক লৈশিনবগী যৌওং মাল্লা লৈরি। হিৱম’সিগী মতংদা পোলিটিকেল পাৰ্টিশিংগী ওঁৰবা মীংয়েং অমা তঙাইফদে। হেয়া মক ওঁৰবা যৌদা লৌকম থেক্ৰিবা ইম্ফাল মুনিসিপাল কাউন্সিলা হিৱম’সিদা কৱি যৌথাং লৌৱিৰগে হায়বা ৰাহং থল্মীংই। অমবু ওইৰে অববু ওইৰে, লৈঙাক্ৰা অথবা মতমগী মনুংদা ষ্ট্ৰিট ভেন্দৰশিংগীদমক খোঙহাই চাবা অল্টৰনেটিব এৱেঞ্জমেণ্ট অমা তৌক্ৰগদি ৰাৰ-মুংজু থোক্ৰিঙই ওইদুনা লেখিগনি।

... এডিটৱদা থাৱকপা চিটি ...

উমং কোকথোকপগী মইনো মীয়ামদা পীৱিৰা চৈথেং

ঈকাইখুম্‌জৰিবা এদিটম্‌,

মণিপুৰদা উমং কোকথোকপগী ঐথোয়না মীদিয়াগী মতেংদগী কয়া অমা তাৱে। উমং লৈখনা মীওইবা ঐথোয়দা কয়ৰা পীততা নংতনা মহৌশাগী খল কাঙহন্দনা থম্‌দা ৱক ওইবা যৌদাং লৌই। উমংদা ঐথোয়গী নুংশা সূৱ হোনবা, থক্ৰবা ঈশিং অমদি চাৱিৰা চৈঙাক্ৰী পান্‌শীয়া হৌবা চানবা লৈপাক লৈগাওঁ খল কায়হন্দনা থম্‌দা মীওইদগী হিংনবগী য়াম্মা মৰু ওইৰিবা অমা ওইবতা নংতনা লম্বক্ৰী শা-উচেৰুশিংনা লৈবদা নুংঙাইনবা চান-চানবা খল শেমদনা অৌৰা যৌদাং লৌৱিৰনি। উমংৱ কোকথোক্ৰুবনা ঙুসি ঙুসিমক ঈশিং ফংদবগী অৱাৰা অমদি মীৱক্তা য়োং থোৱক্তা হাংলুবগী পাউ তাৰা উমংৱ কায়হন্দনা মীওইদগী খল অমদি মীওইবদা এটি সোসল ক্ৰাইমই তৌদনা অয়েংপা পীৰা। মসিদা মশাগীতা খন্দুনা হিংনীলবসু উমং কোকথোকপগী ফংলক্ৰদবা অৱাবদুদি মাস্‌

শোয়দনা ফংলক্ৰনি। অদুনা মসি মুন্না খনবীদুনা তৌবীৰবা হৈ। নংত্ৰগদি ঐথোয়গী চিঙাক্ৰী পোথোক্তসু ৰাংলক্ৰুনা হিংবদা আৱবগী পনঠৈ লৈখনা মীওইবা ঐথোয়দা কয়ৰা পীততা অকনবা মীংয়েং চঙবীদুনা থিংখীহৌবদি মসিদগী হেল্লেকুনা মহৌশাগী খলদা অহোংবা লাকপা তবনি। লম্বীদা উ পুৰকপা গাভী থংতুনা লুপা ৫০/১০০ লৌবদুনা মহৌশাগী খল ঙাৰুপা ঙুস্তেই। মহৌশাগী খল কায়ৱক্তুনা হৌজিক মণিপুৰদা য়ুম-কৈ হমদোকপা থুদেকপা, ঈশিং ফংদবগী অৱাৰা কয়াগী থোন্নাউ তাবৱা নংত্ৰগা মীয়ামগী থোন্নাউসে নাখোঙ শাদবৱা? ঙুসাইগী লম্বীদা লৌখিৰা লুপা ৫০/১০০দুনা মীয়ামগী নীংৰা থুংনবীৰা ঙুস্তেৱিৰা? অদুনা তাৰুপদি ঙুসিগী লৈঙাক্ৰা এফোৱেষ্টেসন এদ দিফোৱেষ্টেসন খেয়ৱা অদু খঙবদগীনি হায়না মীয়াম্মা লৌৱকথিৰোইদ্রা? মীয়ামগীদমক্তনি হায়ৱগা মীয়ামগী থৱায় লৌবা লাকপা যমৱাজ ওইনা খনস্ত্ৰবদি লুচিংবা ওইক্ৰবগী কামৰা লৈৱেৱেই হায়জনীংই।

উমং কোকথোকপগী মইনো মীয়ামদা পীৰা চৈথেংবদগী খঙনবীদুনা ইয়মদমগী খলসি কায়হন্দনা থম্‌ববগী পান্দমদা ঐথোয় পুন্না চংমীৱাসি।

অদেমগী, অমৱজিৎ থাংউষম চিংমৈৱোং মমাঙ লৈকায়

হায়নবা লৈ :

চফ্‌দি মী মুতে উয়াদি মী মুংলি।

Imphal, Friday, April 10, 2015

ঐদি খঙদে, মীনা ঙাংনবনি-৪১

মণিপুৰগী লৈঙাক সাসন অসি কননা তৌবীৰবগে? হীৱমসিদা নুং-পানগী ৰাফম য়াম্মা কৃপ্পা নৈননবগী মথৌ লৈতবা নঙে। মতম খৱগী মমাঙাউ লালহৌবা নহাৱোলশিংনা সাসনগী থবক্তা হীৱম খুদিংমক্তা মীংয়েং চঙলম্বগী ৰাফম পাউচেমশিংনা লেঙদ্রবা খুদমনি। মসিগী মথক্তা এন জি ওশিনসু নুং-পান অনীমক্তা। মীংয়েং চংলম্বগী ৰাফম মীয়াম্মা ফোঙনি খঙনিৱি।

মসিগী মথক্তা লৈঙাক্ৰী থৌবুৱেলশিংনা শেঞ্জা-থুমজা অচান-মীৱাইগী ৰাফম মশীং খঙদনা পাউচেমশিংদা মৰীক চুম্মা নৈনদুনা লাকস্ত্ৰে। অদুবু ঙুসি ফাওৰা অচুম্বগী মফম তৱ-তৰুৰা সাসনগী শক্তম ঙুসি ফাওৰা ময়েক শেংদবগী হীৱম খুদিংমক্তা ৰাথোক ওইৱকপগী ময়েক শেংলবা কয়া খুৱক হাংদনা লৈস্ত্ৰে। মণিপুৰবী লাইৱিক লাইশু খঙ হৈৱবশিংনা অমদি নন-গভৰ্‌মেণ্ট ওৰ্ণনীইজেনস কয়ানা সাসন অনীগী অশোনবা অৱনবা কয়া মৰীক চুম্মা বকা লাল্লা লাউৱকপা দিপাৰ্টমেণ্টশিংদা যৈৱকপা মশীং খঙদনা নৈনস্ত্ৰে। অদুবু ঙুসি ফাওৰা লৈঙাক্ৰা মতিক চাবা সাসন পুৰকপা ঙমদে। মসিগীসু মথক্তা লমদমসিদা খুন্দামিল্লিৱা ফুকপ খুদিংমক্ৰী তোঙান-তোঙানবা ওৰ্ণনীইজেনস কয়া শেংগাংনৱক্তুনা সাসনগী থবক্তা মখল মখাগী ৰাথোক মশীং খঙদনা লৈৱে। ৰাফমসি ককনীঙাই হৈত্ৰেবা চুম্‌বৰা অফাঙুৰা থবক ওইৱক্ৰে। ঙুসিগী লৈঙাক অসি হীৱম খুদিংমক্তা মসিমদি ফগৎলে হায়বা কৱস্থা দিপাৰ্টমেণ্ট লৈৱিবগে?

মণিপুৰ গভৰ্‌মেণ্টকী সাসন অসিদা অশোনবা অৱনবা কয়াদু লৈঙাক অসিনা খুং থাৰা ঙমদবসি কৱস্থা মখলগী সাসনদো? সাসনগী থবক্ৰজা অমনা অমগী মথক্তা মখল মখাগী ৰাথোক লাক্ৰিবসি ওহেল্লুৱা তাবদা তৱিহোমবা ঙাক্ৰনি। মণিপুৰ পুলিস, আই আৰ বি, মণিপুৰ ৱাইফলস, হোমগাৰ্‌, ডি ডি একনা মনিং ত্ৰান্স লম্বীগী নাক য়েংতা মখল মখাগী চথৱকইৰা থবক পুলিসনা লম্বীগী নাক-য়েংতা মখল মখাগী শেনফম কয়া লৌৱিৰা এন ডি দিপাৰ্টমেণ্টনা থোখালিৰা মখল মখাগী ওৱৰ ময়েক য়েংনবা দৱকাৱ লৈতবা নঙে। গাভী খুদিংমক চেক তৌৰা কনাগী মথৌনো?

গাভী খুদিংমক্ৰী আই এন দি নম্বৰ প্লেটকী ৰাথোক চুম্মা তৱাইনা

খন্দোকপীগ্ন। মসিগী মথক্তা মৈঠে ময়েক্ৰী নম্বৰ থাবা থাদবগী ৰাফম লাক্ৰিবা লৈঙাক্ৰা তুমিন লৈশিনবসিবু কনাগী মৰা কনানা ইম্বাৱিৰগে? গভৰ্‌মেণ্ট শেশ্বা গভৰ্‌মেণ্টকী লো হায়বসি কৱস্থা মফমদা মপুং ফানা চংনৱিৰগে? ঙুসিগী লৈঙাক অসিনা মাগী মাগী দিপাৰ্টমেণ্টশিংদা হেয়া কৃপ্পা মীংয়েং চঙবীদুনা ফুকপ, মীচম খুদিংমকী অপুনবা শক্তম ময়েক শেংহনবা মথৌ লৈতবৱা? মণিপুৰগী দিষ্ট্ৰিক্ট খুদিংমক্তা চংনহনবগী মথৌ লৈতবৱা? ঙুসিগী লৈঙাক অসিবু মাগী মাগী দিষ্ট্ৰিক্টকী ওইনা তোঙান-তোঙানবা লো শেল্‌বৱা গভৰ্‌মেণ্ট শেশ্বা লৌবু গভৰ্‌মেণ্টনা মপুং ফানা মামবা শক্তম ফোঙবা ঙমদবসিবু কৱস্থা গভৰ্‌মেণ্টকী লোনো? মণিপুৰ গভৰ্‌মেণ্টসি মথোং মৰম খঙদবা সাসন লৈৱে। মতম মতমগী দিপাৰ্টমেণ্টকী মকোক থোংবশিংনা তৌনিং তৌনিংবা তৌৰা হায়বসি লো অমৱা? মৱম অদুনা মণিপুৰ গভৰ্‌মেণ্টকী লো অসি দিপাৰ্টমেণ্ট খুদিংমক্তা মনুং হুঞ্জিৱা য়েংশিনবীৰগী তঙাই ফদবা কয়া ফোঙনা লৈৱে। অসিগুস্তা সাসনগী থবক্তা মপুং ফানা ফেল ওইৰে। মসিনা ৰাথোক অমগী মথক্তা ৰাথোক অমনা নমশিদুনা থল্লৱকপদগী অঙম-অঙশা তৌনৱকপা হায়বসি লৈঙাক অসিগী অচুম্মা খোঙথাং নঙে। হীৱম অসোমদা সাসনগী লুচিৰশিং কয়ানা খঙশিমানা নমশিদুনা লৈথোকপা মতম লেনবৰ্গী হৈনবী থাদেকুনা মীয়ামগী অচুম্মা পুন্দিহল্লু।

মীয়ামগী মিহুং অমা ওইনা সাসন পুৰগা মীয়ামগী খন্দনা সাসন পায়ৱিঙৈদা তামিন উশিদুনা শেঞ্জা থুমজা তৌদুনা মতম লেনবৰ্গী হৈনবী থাদোকপীযু সাসন হৈত্ৰগা লেল্লো ফম থাদোকপীযু মীয়ামগী অনিংবা অপান্‌ৱা দিহল খঙনা পুঙলোনগী মতুং ইয়া জগোয় শাবীযু। ইশা ইশানা ইথৌ মশক খঙনা মীয়ামগী থবক পাওথোকপীযু। মীয়াম্মা অচুম্বগীদমক লেল্লু ঙুসিমক চথৱিৰা সাসন অসিদি ২১ শুবা চহী চাগী নিৰবা কায়ৱবা নহাৱোলশিংগী মথক্তা ঙুসি সাসন অসিনা হেয়া মথৌ হাপকৎতুনা লৈবক ঈৱাং থোক্ৰবা শিনবা ওইনা থোক্ৰনি।

মতম লৈৱিঙে ৰাথোক মশীং য়ামট্ৰিঙৈদা হেয়া ৰখ্‌বীদুনা মীয়ামগী পুন্দি কল্লু। এম এল এ, মিনিষ্টৱনচিৰা মসিগী মথক্তা দিপাৰ্টমেণ্টশিংগী মতম শাংনা শাংনা থবক পুৰকপশিংনা এম এল এ, মিনিষ্টৱশিংগী হুম্‌দুনা

পি এম মোডিগী অনৌবা লেন্দ একুজিসন এক্ট

মতম মতগী ৰাফম দেবেন সেঞ্জম

হায়বদু, চপ-চানা, তাংদাবা খঙদোক্ৰিঙৈদা, এক্ট অসিগী মৱমদা হৌজিক-হৌজিকমক ঐথোয়, ইশাগী চানবাশি মতম চুঙ্গগী ওইনা উমশিদুনা থগগদৱনি হায়বসু অৱনবা ওঙগনি। অমৰোমদা, লৈঙাক-লৈশেমগী যৌ পুৰিৰা মীওই ইলাৰ্গী ৰাহৈদি, কৱিগুস্তদা, অঙাংলিংগী চানবাশিংগুগ্লসু হেক-হেক ঙাঙথোক্ৰকপা থেংং।

ইন্দিয়া পুস্তসু মহৌাননা, লৌউ-শিংউৰগা, মদুদগী থোক্ৰকপা পোথোকশিকিবু চাদুনা হিংনৱিৰা লৈপাক্ৰি। ইন্দিয়া, মপুঙ ফনা

এগ্ৰিকলচৱেল কল্লি অমা ওইৰিবা লৈপাক্ৰি। লৈঙাক্ৰী পান্দম মতুংইয়া, নোম-নোমগী লৌ উনগদৌৱিৰা লৌফমশিংনা, অনৌ-অনৌবা টেক্ৰেলোজিগী বিল্‌ডিংশিং শাগৎলকপা, ইলটিট্‌সনশিং লিংখৎলিক্কপা অমদি হেম্পিটলিনচিৰা, চাউৱ-চাউৱৰা শঙলেনশিং শাজিল্লকপা হায়বসি, লৈঙাক্ৰা অমং-মথং, নোমো কাংদনা মীচম-মীয়ামগী লম লৌশীল্লক্ৰগী অমতা ঙুইৱা যৌদৌনি। মসিনা মীওইবা কাঙলূপকী পুকচাক থাক্‌দৌৱিৰা লৌবুকশিংবু নোংম-নোংমগী, খোঙফম মুংশীলহল্লক্ৰবা হোংনবনি হায়না, ইন্দিয়গী লৌমী-মীয়ামশিংনা চপ-চানা লৌই। যৌদৌশিংগী অচুম্মা ঙাভা ওইৱকপসু য়াই। ফিতাসিদা, ইন্দিয়গী য়াম্‌বৱা মীয়ামশিংবু, কৱস্থা খোংদগী থোকপা পোথোকশিং নঙেগ্ৰা মালেমগী খুং-শা হৈবৰ্গী লমজন্দা মকোক-মথং তাৱক্ৰা ইন্দিয়গী পোথোকশিং লৈদুনা, চাইনা, জপানচিৰা লৈপাকৰ্পগী মতৌগ্ৰু, ইন্দিয়গী পোথোকশিং মালেমগী কৈল্‌যেলিৰুদা য়োদুনা, মদুদগী ফংলকপা শেমদোয়না হৈ ইন্দিয়ান পুত্ৰগী পুকচাক থাক্ৰাদৌৱিৰগে? অসুম্মা, ইন্দিয়গী মফম

অল্টৰনেটিব এৱেঞ্জমেণ্ট মীংয়েংদা গভৰ্‌মেণ্ট, মীয়াম অমদি চাউখং থৌৱাং

অওনবা মালেম সৌবাম তোম্বা লুৰাং

ওইনা শন্দোকপনি। শম্মা হেক হায়ৱদা মথোয়না হায়ৱিবু নাগা মীয়ামগী শেশ্ববা অপান্‌স্তুমক্ৰি হায়না উহনবদুনি মণিপুৰ মীয়ামনা। লৈবক ৰাথোক ঙমগী ফুকপগীনি। শেম-মগী অৱাৰা লৈৱৰা, ৰাখল খন্তৰা ৰাংপা, শম্মা উম্মা ফুকপকীমক হক্‌চিৰা ৰাখল খনবা, চাউবী লম্বী থোং ফন্তবা মনুং হজিনবা মফমদা মীওইশিংনা মথোয়গী ওইবা তোঙানবা লৈবক অমা হেভা পান্নকই। তোঙানবা লৈবক হায়ৱিবসি তম্পাক্ৰা লৈৱিৰা মীতৈশিংগা পদৰা হায়দুনি। তশেনা হায়ৱিবদি চীংমী কয়া মীতৈশিংগা পুন্না লৈনিংদে। লৈম্লিনিংবা চীংমী কয়াসু লৈববুদি লৈ হায়ববু মশীংদি য়াম্‌দে। তম্পাক্ৰা লৈৱিৰা চীংমীশিংনি তোখাববগী ৰাখলেনা খন্দবসি।

তোম্বা তানিৰবগী নুন্দা চেঞ্জিৎ ঈলেনা অমনি অদুগা মপালথোংদা পীৱিৰা ৱম্বা অমনি। মপালথোংগীদুদি চীংগী লমদা মীৱায়বিৱে, চাউখৎপগী মমি তাৱে, মীতৈতা নম্মা লৈৱিৰা তম্পাক্ৰা ওইনা শেমদুনা হেংৱে হায়বসিনা ওইনা উল্লি। মসিদা উইৱেচিগী লমদা লৈৱা মীওইশিংনা অচুম্মা ওইনা খল্লদুনা অচুম্মা উল্লিগা তোঙনবা লৈঙাক্ৰা শৌগৎপা উল্লিবসি। তম্পাক্ৰাসু চিল্লবসু চিমা নাগা কয়া খন্দৱি মীতৈগুন্না। মৱম অদুনা শেমগংলিবসি মীতৈখন্তগী নঙে নাগাগীসুনি, কুক্ৰীগীসুনি। মালেমগিলিবসি মণিপুৰ গভৰ্‌মেণ্টনি। গভৰ্‌মেণ্ট অসিদি চিট্‌দগী কৱৰুপা এম এল এ কয়া মিনিষ্টৱ ওইৱিৰনি। অদুনা মীতৈখন্তগী গভৰ্‌মেণ্ট ওইনা উল্লববা হোংনৱিবসি অচুম্মা নঙে। চিট্‌দগী এম এল এ ২০ কাৱক্ৰিবনি। মথোয়দসু চিগী লমম অউখনবা হোংনবদা থৱায় যাওদে হায়দুনা তোম্বা থাৰা পান্‌স্তুশিদুনা হায়দাননি।

তোঙনবা লৈঙাক পাৱশিৰি অদু চীংগী লম চাউখৎপবা হোংনৱৱা হায়বদু চিংমিগুইং বাই। মণিপুৰ অমদি ইন্দিয়া গভৰ্‌মেণ্টনা মীয়ামগীদমক পাৰুখৎলকপা থাক কয়ানা অপনবা পীৱি, অথিৰা থমজিল্লি। চাউখৎপা পান্‌স্তুৱদি মথোয়না হেয়দম থৱায় যাওনা মতেং পাঙদাবনি। মথুগুস্তা মীওইশিদু মালেমগীদি লাইনা থাৱকপা মীওইনি হায়দুনা লুনা তৌমং থোকপনি। অদুবু মদু তৌমং মথোয়। মথোয়না খুদোয়দা অমা লৌদুনা লৈৱি চীংগী লম চাউখৎপা ৰাংলিৰা কী অম অসিদি চীংগী লম চাউখৎপগী মমি তাস্তবদি মথোয়গী দ্ৰিহৌ তোম্বাৰা লৈঙাক হায়বদুগী মফম লৈৱেই। কনানসু তাগিগদাবা লৈৱেই। মসি মথোয় শেংনা খঙই। অদুনি মালেমগীসু চাউখং থৌৱাগী থবক কয়া থিংজিল্লবা। মীৱায়বিৱে/নমহংপিৱে হায়বসি নংতমদি মথোয়গী দ্ৰিহৌ

হুইয়েন লানপাও HUEIYEN LANPAO

অচুম্বসিবু লৈৱিৰৱা !

ডো: এল. শশীকুমাৰ, যুৱেশ্বম

পূৰ্ববী নীতি নীয়ম ওইনা চথৱকপসি মতম শাংলে। এম এল এ অমদি মিনিষ্টৱশিংনা মশাগী মথৌ মশক খঙদপগুম দিপাৰ্টমেণ্টকী মকোক থোংবশিংনা মিনিষ্টৱগী শক্তি শিমবপ্তম চথৱকপা নীয়ম ওইনা মীয়ামদা উহনবসি অচুম্মা খোঙথাং নঙে।

মণিপুৰগী কাচিন কোয়া খুদিংমক্তা য়ুনিফোৰ্ম শেংপা কয়না চথৱক্ৰিৰা খোঙজংগা মৰী লেনবশিংনা চেক তৌৱীযু। ঙুসিগী মীদিয়াগী খম থেংনা খুংমাঙ য়াংনা চঙশিল্লকইৰা মতমসিদা য়ুনিফোৰ্ম শেংপশিংনা চথৱকইৰা যৌওংশিং মীয়াম মীং নাৱে। ঙুসি ঙুসিমক মীয়ামগী মিহুং ওইৱিৰশিংনা কৈথেলগী মীয়াম তিনবা মফমদা য়ুনিফোৰ্ম শেংপা কয়না চথৱিবসি চেক তৌৱীযু। দিপাৰ্টমেণ্টকী মীওইশিংনা চেক তৌৰা ঙমদগননা মাস মীদিয়াগী খুংথাংদা মথৌ ওইনা তৌৱিবশিংদা শক্তি য়াওনা খুংশিমবীযু। য়ুনিফোৰ্ম শেংপশিনা চথৱিৰা কয়া ফোভোৱা লৈয়াননা ময়েক শেংনা ফোঙজৱক্ৰক্ৰনি। অমোংপা অৱনবা তৌবশিং খুদক-খুদক্ৰী চৈৱাক পীৰীযু। মদুগী মহংতা দিপাৰ্টমেণ্টকী ইনকাইৱি হায়বা থিদনা, লোয়াননা মৱালগী মতিক চাবা থবক্তগী লৌথোকপীযু। য়াদ্ৰে হায়বা খঙহনবীযু। দিপাৰ্টমেণ্টেল ইনকাইৱি তৌৱি হায়দুনা নমশিদুনা থমখিৰশিং থা খৱগী তুংদা প্ৰমোশনগা লোয়াননা থাদোৱকপসিদি অচুম্মা ৰায়েল নঙে। শেঞ্জা থুমজাদি থম্বু থমথো মীহাং মীপুন, মীহাং কয়াগী কেস মশীং খঙদনা লৈস্ত্ৰে। কনাবু কনানা মতিক চাব চৈৱাক পীত্ৰবগে? ৰাহং অসি ‘স্বৰীনাগী ৰাথোক’ ইম্ফাল সহৱগী মীয়াম্মা লেঙদ্রবা খুদমনি। লমদমসি খৱদি লৌগী মশক থোকপা চৈৱাক ফংহনসি মদু নংত্ৰবদি হিংশা, মীহাং, মীপুন মশীং খঙদনা থোৱক্ৰনি। কেস কয়া লাক্ৰগা অঙম্বশিংগী শেদানফম ওইবসিনা ৰাথোক মশীং হেনগহনবনি। ৰাথোক য়াল্লগা অঙম্বশিংগী শেদানফম ওহেল্লকপা তৌবীগ্ন।

খুদিংমক্তা লৈঙাক্ৰী চাউখং-যৌৱাঙগী যৌদৌশিংসিনা অঙকপা ফংনা লম কনশিল্লকপা থোক্ৰবদি, ইন্দিয়গী লৌউ-শিংউবৰগী লমশিং লেমহৌবদি লায়ৱদুনা, ইন্দিয়ান মীয়ামশিংসিগী লৈফম ফাওবা কোমনবা লৈশিল্লক্ৰবগী অৱাৰা খোঙথাংশিং, তঙাইফনা থাংলক্ৰনি। ইন্দিয়া লৈঙাক্ৰা সুপ্ৰগী তঙাইফনবা শৰুন্তগী খক হেদোক-পাথোক্তুনা, তঙাইফদবগী ৰাংমদা, অৱেশ্বদা লমশিং, কৈদৌঙৈদা খক শীজিমথোক্ৰেইদবনি হামবা ৰাফমসিসু অচুম্মা ওইৱক্ৰনি।

ইন্দিয়গী মীচম-মীয়ামশিংনা খঙে, –চাউখং খোঙথাংনা হেঞ্জিয়া মাঙ থামল্লবসু, লমদমদগী মীচম-মীয়ামশিংগী ষ্টেন্দাৱনা, চাউখং-খোঙথাংগী ষ্টেন্দাৱত্ৰ্গী মতুঙ ইনবা ঙমদ্রবদি, চাউখৎলুৰিৰা পুল্লমক্ত্ৰগী কাৱৰা, মীয়ামসিনা লৌউঙৈঙৈদা খক ফৰবা ঙুলেই। খুদম ওইনা, ইন্দিয়গী অফ-অফবা লানগী খুংলায়শিং ক